

Cultura, institucions i béns comuns

Publicat per [Interacció](#) [1] el 08/03/2016 - 09:47 | Última modificació: 10/08/2026 - 07:43

La relació entre cultura, institucions públiques i mercat és el punt de partida de *Cultura libre de Estado*, un assaig publicat en un moment de forta revisió de les polítiques culturals després de la crisi econòmica. Jaron Rowan qüestiona tant el model de cultura orientat a la rendibilitat econòmica com una determinada concepció de les institucions públiques, i proposa recuperar la cultura com un espai de democràcia, participació i producció de béns comuns.

L'autor reconstrueix el procés pel qual les indústries culturals i creatives van adquirir centralitat en les polítiques públiques. La cultura va passar de ser considerada un dret o un àmbit d'intervenció pública a presentar-se també com un recurs per al desenvolupament econòmic. Rowan qüestiona els discursos que associaven creativitat, emprenedoria i creixement amb més ocupació i prosperitat. Les dades que presenta mostren un sector marcat per la concentració empresarial, la precarietat laboral i una distribució desigual dels beneficis.

Davant d'aquest model, el llibre recupera les aportacions de la cultura lliure i dels comuns. La qüestió no és substituir allò públic per allò comú. Rowan defensa que es tracta de dues lògiques diferents que han de poder coexistir. Els comuns culturals són espais gestionats per comunitats que estableixen les seves pròpies normes, mentre que les institucions públiques tenen l'obligació de garantir l'accés universal i representar el conjunt de la ciutadania. Aquesta diferència obliga a pensar formes de coexistència i complementarietat entre allò públic estatal, allò públic no estatal i allò comú.

Aquesta perspectiva porta l'autor a proposar un «accés radical» a la cultura. Accedir-hi no hauria de significar únicament consumir allò que les institucions ofereixen. Els equipaments podrien actuar com a infraestructures capaces de facilitar la producció, reutilització i distribució de cultura. Rowan planteja, per exemple, que els continguts generats amb finançament públic puguin retornar a la ciutadania i formar repositoris comuns, i reclama institucions més transparents, apropiables i obertes a la intervenció ciutadana.

El llibre porta aquesta reflexió fins a la dimensió material de les institucions. El cas del Liceu serveix per mostrar que els edificis, els espais, els protocols, els sistemes de contractació i les formes d'accés també produeixen política cultural. Canviar els continguts d'una institució no és suficient si les seves estructures materials continuen reproduint desigualtats. Les institucions culturals són, en aquest sentit, infraestructures que condicionen les pràctiques i les relacions que s'hi estableixen.

Llegit avui, el principal interès del llibre és la connexió que estableix entre democràcia cultural i condicions materials. La seva crítica a la cultura entesa com a recurs econòmic continua oferint un contrapunt necessari als discursos sobre creativitat i desenvolupament. Alhora, algunes de les seves propostes sobre els comuns reclamen una lectura més matisada: el mateix Rowan adverteix que allò comú no és necessàriament inclusiu ni universal. La qüestió que queda oberta és especialment rellevant per a les polítiques culturals locals: com poden les institucions mantenir la seva responsabilitat pública i, al mateix temps, deixar de ser només administradores de l'accés per convertir-se en infraestructures capaces de sostenir una cultura més participada, apropiable i viva? (n. de l'e.,

2026)

Referència

Rowan, J. (2016). *Cultura libre de Estado*. Traficantes de Sueños.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Llibre

Categories: Recursos i publicacions

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: accés a la cultura

Etiquetes: drets culturals

Etiquetes: pensament cultural

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2016/cultura-institucions>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/lem7_cultura_libre_de_estado.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/6498>